

Werkdocument

Toetsen aan de Jeugdbeschermingstafel

Regio Rijk van Nijmegen - november 2023

1. Inleiding

Op 2 november is in het portefeuillehouder overleg (PFO) door de wethouders vanuit alle regiogemeenten een akkoord gegeven op voorliggend plan. De plannen zijn daarnaast besproken/gedeeld met beleidsadviseurs van alle regio gemeenten Rijk van Nijmegen (met het verzoek dit alvast breder bekend te maken binnen o.a. de lokale teams), manager Regieteams, manager JVV, manager JBG, gebiedsmanagers WSS, manager Veilig Thuis en gebiedsmanager RvdK.

1.1 De Jeugdbeschermingstafel

Vanaf 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de hulpverlening aan jeugdigen en hun gezin. Eén van de nieuwe verantwoordelijkheden is de toeleiding naar de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK). Om deze toeleiding zorgvuldig te laten verlopen zijn in veel regio's Jeugdbeschermingstafels (JBT) in het leven geroepen.

Aan de JBT wordt in samenspraak met professionals en ouders gezocht naar oplossingen voor gecompliceerde opvoedsituaties en er wordt een besluit genomen over het wel of niet starten van een onderzoek door de RvdK. Een onderzoek door de RvdK kan afgesloten worden met een verzoek tot een kinderschermingsmaatregel: ondertoezichtstelling (OTS) en/of machtiging uithuisplaatsing (UHP) bij de rechtbank.

1.2 Toetsen aan tafel

Vanuit het gedachtengoed van **gezinsgericht, rechtsbeschermend en transparant** werken op een manier die **eenvoudig** is en waar er ruimte is om gezamenlijk te **leren**, vinden we het van belang om met ouders en kinderen te praten in plaats van over hen. Het past dan ook bij deze principes om zowel tijdens de startfase (dit gebeurt al aan de JBT) als bij de beëindiging en/of verlenging van een kinderschermingsmaatregel, een JBT te organiseren.

De voornaamste meerwaarde van toetsen aan de jeugdbeschermingstafel is dat dit het proces/ de gang van zaken rondom het toetsen van maatregel(en) voor ouders en jongeren *transpanter* maakt. Daarnaast geeft het de ruimte om te bespreken wat er binnen de OTS *bereikt* is door ouders, jongeren en betrokken hulpverlening. Ook zorgt een toetsing aan tafel voor *gezamenlijkheid* aan tafel en een warme overdracht voor het eventuele vervolgproces.

Onderstaande een beschrijving van de huidige manier van toetsen en de gewenste situatie.

Huidige situatie

De huidige situatie van toetsen verschilt per gezin en gezinsvoogd. Over het algemeen wordt het gezin niet actief betrokken bij de toetsing.

De RvdK toetst over het algemeen namelijk vanaf papier of een ondertoezichtstelling of een machtiging uithuisplaatsing niet verlengd hoeft te worden of dat een machtiging uithuisplaatsing tussentijds beëindigd kan worden. Dit doen zij op basis van de stukken die zij ontvangen vanuit de GI en het eigen raadsdossier. Ook worden er aanvullende vragen gesteld aan de GI.

Indien nodig betreft de toetsers vanuit RvdK een juridisch deskundige en/of gedragsdeskundige en vinden er gesprekken plaats met ouders en de jeugdbeschermer om tot een juist besluit te komen.

Gewenste situatie

De GI neemt 12 weken voor de expiratedatum een voorgenomen besluit over het wel of niet verlengen van de maatregel of het tussentijds beëindigen van de machtiging uithuisplaatsing. Dit voorgenomen besluit bespreken zij met ouders en jongere(n).

Vervolgens agendeert de jeugdbeschermer de stukken ter bespreking aan de JBT. Aan de JBT sluit o.a. de RvdK aan. Zij toetsen vervolgens aan tafel. Waar mogelijk sluit ook de vervolghulpverlening alvast aan tafel aan.

**Het is van belang dat er door de GI tijdig en voorgenomen besluit genomen wordt, zodat de bespreking aan de JBT voorafgaand aan het aflopen van de maatregel plaatsvindt en er tijdig aangemeld wordt voor vervolghulp.*

Toetsing aan tafel heeft daarnaast ook onderstaande meerwaarde:

- Direct hoor en wederhoor aan tafel;
- Het proces/de gang van zaken rondom afsluiten maatregel(en) is voor ouders en jongeren transparant;
- Zorgvuldige afstemming aan tafel tussen partijen en het gezin;
- Aan tafel concrete afspraken (veiligheidsplan) maken is helpend voor vervolghulpverlening, namelijk sneller duidelijkheid over de te zetten vervolgtappen en eer warme overdacht;
- Beter waarborgen van de veiligheid van het kind ook na afsluiten van de OTS;
- Verbeterd de inhoudelijke toetsing van de RvdK door de gezamenlijke inzet aan tafel.
- Toetsen aan tafel kost organisaties niet meer tijd en levert ouders duidelijkheid; het voorkomt (onnodige) extra stappen in het proces en zorgt voor zorgvuldige afstemming.
- Een toetsing aan tafel is een klantvriendelijkere route met tijdswinst voor het gezin doordat de volgende drie gesprekken, in elkaar worden geschoven, die in de huidige werkwijze achter elkaar plaatsvinden:
 - o Het eindgesprek van de GI bij voornemen het gedwongen kader af te sluiten;
 - o Het toetsingsgesprek bij de RvdK (wettelijke taak);
 - o Warme overdracht van GI naar voorliggend veld.

In bijlage 1 is vanuit verschillende perspectieven in kaart gebracht wat het 'toetsen aan tafel' voor hen zal betekenen.

Vanuit de Gelderse Verbeteragenda (bouwsteen 4) is het volgende afgesproken:

"Wanneer een jeugdbeschermer voornemens is de Onder Toezicht Stelling te beëindigen wordt dit voornemen besproken aan de Jeugdbeschermingstafel met ouders en eventueel kind(eren), de jeugdbeschermer, de voorzitter, het Lokale Team en de Raad voor de Kinderbescherming".

In de regio Rijk van Nijmegen is dit tot nu toe niet vormgegeven. In andere regio's van Gelderland wel. In dit werkdocument wordt beschreven hoe we in Nijmegen gaan toewerken naar het bespreken van einde maatregelen aan de JBT en hoe dit proces er uit ziet. Het gaat om de volgende maatregelen: niet verlengen ondertoezichtstelling, niet verlengen- en tussentijdse beëindiging machtiging uithuisplaatsing en verlengingsverzoeken na 2 jaar OTS en UHP met en zonder verzoek tot onderzoek naar een gezagsbeëindigde maatregel.

2. Wettelijke taken Raad voor de Kinderbescherming

De RvdK heeft verschillende wettelijke taken. Onderstaande een korte opsomming van de wettelijke taken die in het kader van de toetsing aan tafel het meeste van belang zijn:

- 1) De RvdK heeft als wettelijke taak om op basis van een zorgmelding over de opvoedingssituatie en ontwikkeling van minderjarige kinderen, te onderzoeken of een kinderschermingsmaatregel nodig is (art. 3.1 Jw). Als er een dergelijke maatregel nodig is, dan verzoekt de RvdK de kinderrechter om een kinderschermingsmaatregel uit te spreken.
- 2) Daarnaast heeft de RvdK de wettelijke taak om de voorgenomen beslissing vanuit de GI met betrekking tot het niet verlengen van de machtiging uit huis plaatsing, tussentijdse thuisplaatsing en niet verlengen ondertoezichtstellingen te toetsen. Ook toetst de RvdK de verlengingen van ondertoezichtstellingen waarbij een kind langer dan 2 jaar uithuisgeplaatst is.
- 3) De RvdK kan de rechtbank verzoeken om een beëindiging van het ouderlijk gezag.

3. Het werkproces

3.1 Stappenplan

Hieronder is het werkproces stap voor stap uitgewerkt. Dit werkproces geldt in principe voor iedere toetsing die plaatsvindt. Uiteraard blijft maatwerk hierin van belang.

Stap 1	<ol style="list-style-type: none">1. 12 weken vóór expiratedatum OTS en machtiging uithuisplaatsing neemt de GI een besluit over het wel of niet verlengen van een maatregel. De GI ligt de RvdK en JBT hierover in. <p>Verslaglegging vanuit GI volgt z.s.m. na inlichten JBT en RvdK, in ieder geval binnen 2 weken. Waarbij de expiratedatum 10 weken voor einde OTS gehandhaafd blijft. Verslaglegging gaat zowel naar de Rvdd als naar de JBT.</p> <p>Bij een te late aanmelding maakt de RvdK de overweging of er een JBT gepland kan worden of dat de OTS voor korte duur (bijvoorbeeld drie maanden) verlengt dient te worden.</p> <ol style="list-style-type: none">2. De GI bespreekt het voorgenomen besluit met de jongere(n) en ouders en maakt de aan te leveren stukken op orde.3. De GI informeert jongere(n) en ouders over het bespreken van de toetsing aan de JBT en bespreekt met hen wie hier, naast de RvdK en de GI nog meer bij uitgenodigd kunnen/zullen worden. Jongeren vanaf 12 jaar en ouder worden in principe ook uitgenodigd.4. Ook wordt besproken wie van de aanwezigen (naast de RvdK) met instemming van ouders de rapportage vanuit de GI mogen ontvangen/inzien. De afspraken hierover worden schriftelijk vastgelegd door ouders en GI.
Stap 2	<ol style="list-style-type: none">5. De GI stuurt uiterlijk 10 weken voor de expiratedatum de stukken ter toetsing (dezelfde als die nu worden gebruikt) op naar de RvdK (via Corv) en de JBT.

	<ol style="list-style-type: none"> 6. De GI geeft aan wie er moeten worden uitgenodigd. Hierbij is het van belang dat degene die de veiligheid van het gezin in de gaten houdt aansluit. Dit kan het netwerk of vervolghulp zijn. 7. De GI geeft ook aan wie er, in overleg met ouders, de rapportage mag ontvangen. 8. In principe worden de stukken niet aan lokaal team en/of de zorgaanbieder verstuurd. Tenzij hierdoor vanuit ouders toestemming is gegeven. 9. De JBT plant binnen 3-4 weken na het ontvangen van het bericht vanuit de GI (stap 1) een JBT in. 10. De JBT stuurt een uitnodigingen aan alle partijen. Jongere(n) vanaf 12 jaar worden in overleg met de GI ook uitgenodigd aan te sluiten. 11. In principe is de afspraak voor toetsingen aan tafel standaard op woensdag (09:00-13:00 uur) en donderdag (13:00-17:00 uur).
<p>Stap 3</p>	<p><u>10 weken voor de expiratedatum:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 12. Het gesprek aan de JBT vindt plaats met alle partijen. 13. De RvdK neemt een besluit o.b.v. wat er besproken wordt. Zie volgende paragraaf voor mogelijke besluiten. 14. De RvdK schrijft na afloop een besluitbrief (binnen vier werkdagen). Zij stuurt deze aan de ouders, jongere(n) 16+, de GI en in overleg met ouders aan de overdrachtspartij. 15. In principe vindt er vanuit de JBT geen monitoring van het besluit plaats. Mocht dit toch nodig zijn dan wordt dit aan tafel besproken. 16. De betrokken geven verder vervolg aan de aan tafel vastgelegde afspraken. <p>Wat als:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jongere(n)/ ouders niet komen: RvdK maakt een afweging om hen alsnog te benaderen voor informatie en neemt zo nodig een besluit in afwezigheid van jongere(n)/ouders. - Ouders geven geen toestemming voor inschakelen wijkteam/zorgaanbieder: Toch aan tafel laten komen en dan 'het zorgen voor veiligheid' als extra item agenderen. RvdK neemt een besluit. - Zaak te laat wordt aangeleverd door de GI: Bij een te late aanmelding maakt de RvdK de overweging of er een JBT gepland kan worden of dat de OTS voor korte duur verlengt dient te worden.

3.2 Uitkomsten overleg

- Akkoord met niet verlengen OTS en/of machtiging uithuisplaatsing. Eventueel met overdracht naar passende vervolghulp;
- Niet akkoord met niet verlengen OTS of machtiging uithuisplaatsing: RvdK verzoekt GI te verlengen en partijen bereiken hiervoor overeenstemming (al dan niet na schorsing voor overleg (met zowel gedragsdeskundige als eventueel juridisch deskundige als achterban)).
- Partijen bereiken geen overeenstemming (al dan niet na schorsing voor overleg met achterban). RvdK neemt zaak mee voor onderzoek en/of dient een rekest in bij de rechtbank;

3.3 Monitoring casuïstiek

Er vindt vanuit de JBT geen monitoring plaats. Wanneer maatwerk gewenst is wordt dit aan tafel besproken.

4. Investering

Om de toetsingen te laten slagen en allen de meerwaarde ervan te ervaren is het van belang dat alle partijen zich volledig inzetten voor het zorgvuldig uitvoeren van dit plan.

4.1 Financieel

De financiële gevolgen zitten voornamelijk in de extra (uren) inzet van de partijen aan tafel. Het extra werk zal voornamelijk gelden voor de Lokale (wijk)teams, de voorzitters, gedragsdeskundige en secretaris. Gezien het gezamenlijke karakter en de hierboven beschreven opbrengsten voor gezinnen en partijen zelf gaan we ervan uit dat de kosten gezamenlijk worden gedragen. Dat wil zeggen: iedere, voor het gezin relevante, partij levert een medewerker aan voor de bespreking.

4.2 Risico's

Een risico is de bestaande wachtlijsten bij lokale (wijk)teams. Dit kan ervoor zorgen dat tijdens de toetsing aan tafel een andere medewerker aansluit dan degene die uiteindelijk het gezin gaat ondersteunen. Wanneer dit gebeurt neemt de meerwaarde van toetsing aan tafel af (geen warme overdracht, meer gezichten voor het gezin etc.) Daarom vragen we de lokale (wijk)teams om prioriteit te geven aan de toetsingen aan tafel en het opvolgen van de vervolghulp zoals besloten tijdens de JBT.

Een tweede risico is het niet tijdig indienen van een verzoek tot toetsing vanuit de GI bij de RvdK. De wettelijke termijn die hiervoor staat is 10 weken. In de praktijk komt het echter nu regelmatig voor dat deze termijn niet gehaald wordt en verzoeken tot toetsing laat worden ingediend. Om toetsen aan tafel van de JBT zo goed mogelijk te doen slagen en te voorkomen dat de druk op de wijkteams onnodig hoog wordt, is het van belang dat de gemaakte afspraken (paragraaf 3.1) worden nageleefd.

5. Evaluatie

Evaluatie en eventuele bijstelling is belangrijk. Zoals onderstaande aangegeven streven we naar starten op 1 januari 2024. De eerste evaluatie vindt begin mei (4 maanden later) plaats. De daaropvolgende evaluatie is weer 4 maanden later. Hierbij zijn in ieder geval de voorzitters van de JBT, secretaris, RvdK, GI en lokale teams betrokken.

Aandachtspunten voor deze evaluatie zijn:

- Aantal besproken gezinnen en resultaten;
- Evaluatie vanuit ouders en jongere(n) n.a.v. vragenlijst
- Volstaat het werkproces zoals we met elkaar hebben vastgesteld?
 - Worden aanmeldingen vanuit de GI tijdig gedaan?
 - Worden de JBT's tijdig ingepland?
 - Moeten alle 'niet verlengen OTS/ uithuisplaatsingen' besproken worden?
- Hoe verloopt het aansluiten vanuit de lokale wijkteams?
- Zijn er voldoende uren beschikbaar?
- Aantal veiligheidsincidenten, terugmeldingen naar beschermtafel/RvdK/Veilig Thuis meldingen.

6. Implementatie

6.1 Fasering

Zoals eerder aangegeven gaat het om de volgende maatregelen:

- Niet verlengen ondertoezichtstelling
- Niet verlengen en tussentijdse beëindiging machtiging uithuisplaatsing
- Verlengingsverzoeken na 2 jaar OTS en UHP met en zonder verzoek tot onderzoek naar een gezagsbeëindigde maatregel.

Aangezien we niet volledig kunnen inschatten wat de tijdsbesteding per toetsing gaat zijn (uren voorzitterschap en secretaris JBT) en wat er dus exact op ons af gaat komen, starten we gefaseerd. Namelijk eerst met de toetsingen niet verlengen ondertoezichtstellingen. Dit zullen er naar verwachting +/- 60 zijn op jaarbasis.

Tijdens de eerste evaluatie (begin mei 2024) evalueren we dit en is het voornemen om ook te starten met de UHP's en verlengingsverzoeken. Zie ook onderstaande planning.

Bijlage 1. Beweegredenen

Vanuit de vaste deelnemers aan de JBT zijn onderstaande verwachtingen/effecten vanuit verschillende perspectieven geformuleerd.

Kind

- Deze werkwijze is naar verwachting (meer) in het belang van het kind; Dit geeft een betere borging van de veiligheid van het kind omdat er aan tafel met alle partijen sluitende afspraken gemaakt kunnen worden over de veiligheid van het kind, al dan niet met een concreet veiligheidsplan, danwel afspraken over wie wat doet vanuit welke betrokkenheid en wie daarin welke verantwoordelijkheid oppakt.

Ouders

- Voor ouders vormt het gesprek een steviger fundament van waaruit afspraken met het voorliggende veld of vervolg op de hulpverlening bestendigd en gecontinueerd kunnen worden;
- Er is sprake van hoor en wederhoor;
- Ouders maken deel uit van oordeel- en besluitvorming en weten zodoende direct waar ze aan toe zijn.

Gemeente

- Krijgt beter inzicht in de kwaliteit van de geleverde (jeugd)zorg;
- Kijkt direct mee naar de eventuele in te zetten hulpverlening in het vrijwillig kader;
- Krijgt meer zicht op zaken die spelen binnen de gemeente en kan daarop anticiperen, met inzet/inkoop van hulp en beleid hiervoor;
- Krijgt beter inzicht op het proces: vanuit hun (financiële) verantwoordelijkheid geeft dit gemeenten ook betere mogelijkheid om te sturen en om beter te kunnen beoordelen waaraan behoefte is (inkoop en beleid);
- Deze vorm past bij de nieuwe regierol van de gemeente in de Jeugdwet. Positioneert de gemeente/het lokale team beter in zijn rol van regisseur, zeker bij overdracht van verantwoordelijkheid voor aansluitende hulp en andere verbindende activiteiten. Het gaat in het verloop van de tijd meer en meer om zaken die de gemeente of Veilig Thuis zelf via een VTO aanhangig hebben gemaakt bij de Raad voor de Kinderbescherming. Op deze manier krijgt de gemeente beter (over)zicht op de uitvoering van jeugdbescherming en maakt haar regierol waar.

GI

- Kwaliteitsverbetering die in verhouding nauwelijks meer tijdsinvestering vergt; immers gesprekken met ouders over de voorgenomen beslissing om de OTS niet te verlengen moeten toch plaatsvinden, nu kan dit worden gekoppeld aan één gesprek waarin tevens toetsing, overdracht en bespreking veiligheidsplan/vervolgplan, aan bod komt.
- Transparant werkproces voor ouders en kinderen, maar ook voor verantwoording naar de gemeenten.
- Gezinsvoogd weet direct wat de uitkomst is van de toetsing en onnodig nawerk (aanvullende stukken cq. info) wordt voorkomen.

RvdK

- Verbeterde kwaliteit toetsingen; niet op grond van schriftelijke informatie maar met mondelinge informatie van alle partijen.
- De Raad kan zich door deze 'live-gespreksvoering' een veel beter beeld vormen van de situatie en de veiligheid van het kind. Tijdens het overleg aan de bescherm tafel worden ouders en de jeugdige bevraged op wat zij vinden en wat zij nodig hebben en vindt er (mogelijk)

commitment van de ouders/jeugdige plaats met de hulpverlener en/of regisseur. Er wordt informatie gedeeld, verkend en verder concreet gemaakt.

Algemeen

- De toetsing zal in de meeste gevallen direct kunnen worden afgerond nadat het gesprek aan tafel is geweest; er is geen verzoek om aanvullende informatie nodig, alle partijen kunnen ter plekke worden bevraagd en het besluit van de RvdK met betrekking tot het wel of niet akkoord gaan met de voorgenomen beslissing om de OTS niet te verlengen kan direct worden gedeeld met alle partijen.